

In het kort

- In 2012 wisten 94 melders uit Brabant-Noord RADAR te vinden met een ‘geval of gevoel’ van discriminatie. Het aantal melders steeg hiermee ten opzichte van 2011, toen het aantal op 71 lag;
- Het gevoel hebben ongelijk te worden behandeld, achtergesteld te worden ten opzichte van andere groepen of de toegang geweigerd te worden bijvoorbeeld omdat je een donkere huidkleur hebt, in een rolstoel zit of een bepaalde leeftijd hebt: het zijn wijzen waarop discriminatie het meest wordt ervaren. Gevolgd door discriminerende opmerkingen, beledigingen, stigmatisering en uitsluiting;
- Discriminatie op grond van etniciteit is het meest gemeld. In Brabant-Noord gaan er daarnaast opvallend veel meldingen over leeftijdsdiscriminatie, gevolgd door discriminatie op grond van geslacht en seksuele gerichtheid;
- Discriminatie komt overal voor. De meldingen over discriminatie op de arbeidsmarkt steken al jaren met kop en schouders boven de andere terreinen uit. Na de arbeidsmarkt gaan de meeste meldingen over discriminatie door collectieve voorzieningen, commerciële dienstverleners en horecagelegenheden;
- Over sommige terreinen en sommige wijzen van discriminatie wordt veel minder vaak melding gedaan. De vraag is of deze discriminatie inderdaad minder vaak wordt ervaren óf dat het vooral minder vaak wordt gemeld. Gezien de ernst van sommige incidenten geldt bovendien dat ‘ieder geval er één te veel is’;
- RADAR kan discriminatie niet alleen oplossen. In samenspraak met de melders bekijkt RADAR welke acties wenselijk en haalbaar zijn om de discriminatie-ervaring aan te kaarten. Dat varieert van adviesgesprekken tot bemiddeling en het doen van nader onderzoek tot het zoeken van publiciteit.

Inhoud

In het kort	2
1 Inleiding.....	4
2 De omvang van discriminatie in beeld	4
3 De wijze waarop discriminatie zich uit.....	5
4 Gediscrimineerd omdat... ..	7
5 Waar speelde het zich af?	10
6 Wat is er met de meldingen gebeurd?	13
7 Een vergelijking tussen gemeenten in de regio.....	15

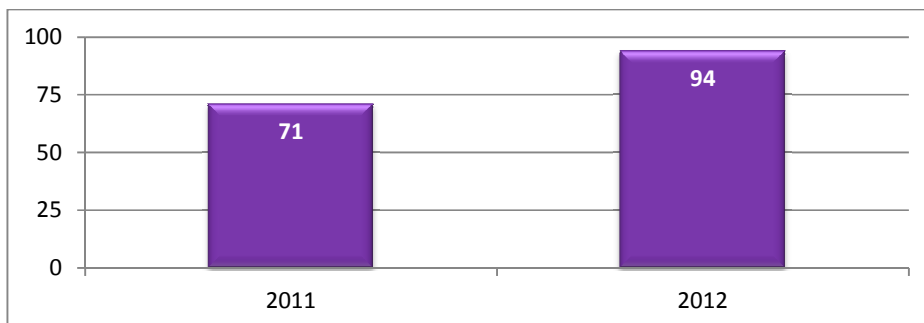
1. Inleiding

RADAR is het bureau voor gelijke behandeling en tegen discriminatie werkzaam in de regio's Brabant-Noord, Midden- en West-Brabant, Zuid-Holland-Zuid en Rotterdam-Rijnmond. Daarnaast is RADAR het kenniscentrum Gelijke behandeling en discriminatie voor de gemeente Rotterdam. De organisatie heeft vestigingen in Breda, Rotterdam, 's-Hertogenbosch en Tilburg. Hier kunnen mensen terecht die gediscrimineerd zijn of getuige zijn van discriminatie. De meest voorkomende discriminatiegronden zijn huidkleur/afkomst, geslacht, seksuele gerichtheid, geloofs-/levensovertuiging, leeftijd en handicap/chronische ziekte. Behalve dat advies en ondersteuning bij klachten en meldingen van discriminatie wordt gegeven, analyseert RADAR de klachten en andere gegevens. Daarop gebaseerde overzichten helpen gemeentebesturen en professionals bij het lokaliseren, voorkomen en bestrijden van discriminatie. RADAR verzorgt ook voorlichtingen en trainingen over (omgaan met) discriminatie op scholen, bij bedrijven en overheden.

Deze Feitenkaart geeft een overzicht van de klachten en meldingen van discriminatie in Brabant-Noord die in 2012 bij RADAR zijn binnengekomen. We beschrijven de omvang en de aard van meldingen, op welke terreinen discriminatie plaatsvond en op grond waarvan mensen gediscrimineerd werden. Ook het aantal meldingen per gemeente wordt weergegeven en de manier waarop de discriminatiemeldingen door RADAR zijn behandeld. De nadruk ligt op de aantallen. Het is van belang te onderstrepen dat discriminatie bij uitstek een onderwerp is waarbij het aantal meldingen niet alles zegt, omdat niet alle ervaren voorvallen worden gemeld (onderrapportage). Daarbij zeggen kale cijfers niet veel over de inhoud en de impact van zaken. Om daar een idee van te krijgen wordt in tekstwolken een aantal casussen weergegeven. Dit zijn voorbeelden van meldingen die in 2012 zijn gedaan.

2. De omvang van discriminatie in beeld

Figuur 1. Aantal meldingen van discriminatie bij RADAR Brabant-Noord in de jaren 2011-2012¹

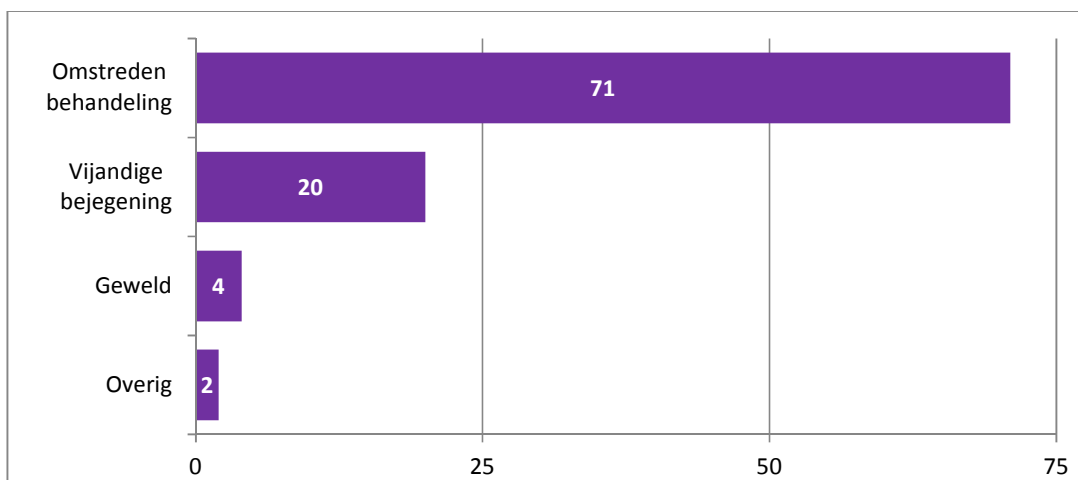
Discriminatie betekent letterlijk 'onderscheid maken'. Niet ieder onderscheid staat gelijk aan discriminatie. Wetgeving bepaalt welk onderscheid geoorloofd is. Wettelijk gezien wordt alleen onderscheid op de volgende gronden mogelijk gerekend tot ongeoorloofd onderscheid: herkomst, nationaliteit, godsdienst, geslacht, seksuele gerichtheid, leeftijd, handicap of chronische ziekte, levensovertuiging, politieke overtuiging, burgerlijke staat, arbeidsduur en soort contract.

¹ In de eerste drie maanden van 2011 was er geen antidiscriminatievoorziening (inwoners konden met hun meldingen tijdelijk terecht bij de gemeente 's-Hertogenbosch, die deze meldingen later aan RADAR overdroeg).

Het aantal discriminatieregistraties in Brabant-Noord ligt in 2012 iets hoger dan in 2011. In 2012 waren er 94 meldingen van discriminatie in het werkgebied, het jaar ervoor 71. Dat het aantal klachten in 2012 hoger is dan in 2011 is hoogst waarschijnlijk het gevolg van twee factoren. Ten eerste was RADAR in 2011 maar een deel van het jaar werkzaam als antidiscriminatievoorziening voor de regio Brabant-Noord en is (en wordt) hard gewerkt aan de naamsbekendheid van het bureau. Ten tweede zijn de antidiscriminatievoorzieningen in 2012 overgestapt op een landelijke database. Hierdoor worden meldingen meegerekend die zijn behandeld bij collega-antidiscriminatiebureaus (omdat de melder in het werkgebied van dat bureau woont), maar die plaatsvonden in de regio Brabant-Noord. Voorheen bleven dergelijke meldingen voor RADAR onbekend. In 2012 gaat het in Brabant-Noord om 13 van dit soort meldingen.

3. De wijze waarop discriminatie zich uit

Figuur 2. Aantal meldingen RADAR Brabant-Noord in 2012 naar aard²

Discriminatie heeft verschillende verschijningsvormen. Antidiscriminatievoorzieningen zoals RADAR onderscheiden vijandige bejegening, omstreden behandeling, bedreiging, geweld en de restcategorie 'overig'.

Ongeveer driekwart van de meldingen gaat in 2012 over 'omstreden behandeling' (71). We spreken van omstreden behandeling wanneer mensen door hun omgeving genegeerd en buitengesloten worden of wanneer hen de toegang wordt geweigerd tot een 'dienst of goed' (denk aan een sportclub, horecagelegenheid, maar ook aan werk of het afsluiten van een verzekering) omdat zij tot een bepaalde groep behoren (of daartoe gerekend worden). Bijvoorbeeld omdat zij allochtoon zijn, een beperking hebben of 'te oud' zijn. Ook als een gebouw niet toegankelijk is voor mensen die slecht ter been zijn of in een rolstoel zitten, is er sprake van omstreden behandeling. Daarvan is ook sprake wanneer algemene regels, direct of indirect, nadelig uitpakken voor een bepaalde groep. Bijvoorbeeld wanneer hoofddoeken niet zijn toegestaan, waardoor moslima's worden getroffen en uitgesloten.

Twintig meldingen gaan over 'vijandige bejegening'. Melders klagen hierbij vaak over beledigingen en pesterijen. Ook kan het gaan om discriminatoire bekladdingen.

² Het totale aantal in deze grafiek kan afwijken van het totaal aantal meldingen. Eén melding kan over meerdere wijzen van discriminatie gaan en dat verklaart het verschil.

Een homoseksueel stel klaagt over discriminatie door de buurman. De melder vertelt dat hij de buurman laatst in het trappenhuis tegenkwam en dat de buurman hem zonder aanleiding begon uit te schelden voor 'vieze kanker flikker'. Ook dreigde de buurman 'hem af te maken'. Het stel schakelt vervolgens de politie in, maar in de week die daar op volgt horen zij niets van de wijkagent. Daarom kaarten zij dit probleem nu aan bij RADAR.

Discriminatie uitte zich in enkele gevallen in 'geweld'. Twee meldingen vallen in de restcategorie 'overig'.

Een vrouw van ongeveer 20 jaar oud wordt als zij naar huis fietst klemgereden, uitgescholden en geslagen omdat zij lesbisch is.

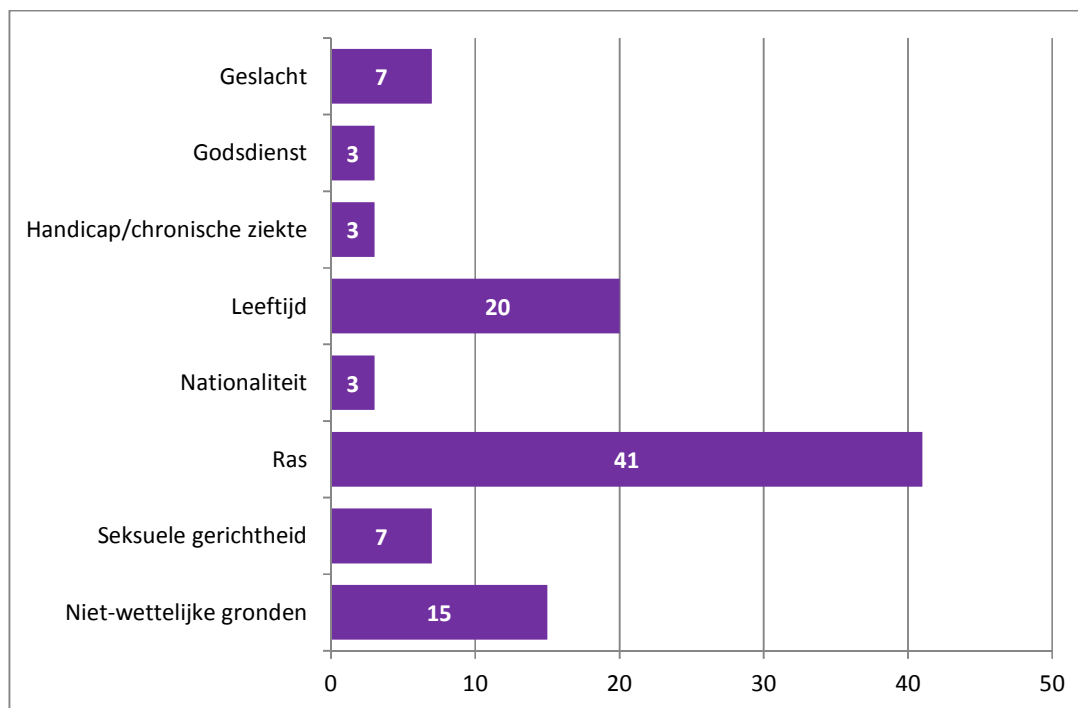
Een nadere analyse wijst uit dat de wijze van discriminatie verschilt per grond waarop is gediscrimineerd. Zo uit leeftijdsdiscriminatie zich in alle meldingen in een omstreden behandeling. Hetzelfde geldt voor discriminatie wegens geslacht en handicap en chronische ziekte, ook al zijn de aantallen hier minder groot. Vijandige bejegening komt vaker voor bij discriminatie vanwege seksuele gerichtheid, etniciteit en godsdienst.

Wanneer we de wijze van discriminatie beschouwen in relatie tot het terrein waarop discriminatie voorviel, dan valt op dat omstreden behandeling vaker voorkomt op de terreinen arbeidsmarkt, horeca, commerciële dienstverlening, collectieve voorzieningen en de politie. In buurten en wijken en in de openbare ruimte zien we daarentegen veel vijandige bejegening, evenals op de terreinen publieke en politieke opinie en sport en recreatie.

Een man van Marokkaanse herkomst reageert telefonisch op een vacature van een uitzendbureau. Zijn opleiding en werkervaring sluiten aan bij de kwalificatie-eisen voor de functie. De medewerkster van het uitzendbureau vertelt dat de vacature nog niet is ingevuld en noteert zijn gegevens. Als er vervolgens geen contact wordt opgenomen belt de melder opnieuw. Hij hoort dat in de vacature reeds is voorzien. De melder heeft een sterk gevoel dat de afwijzing met zijn afkomst te maken heeft en neemt contact op met RADAR.

4. Gediscrimineerd omdat...

Figuur 3. Aantal meldingen RADAR Brabant-Noord 2012 naar *discriminatiegrond*³

In 2012 gaan 41 meldingen over discriminatie op grond van **herkomst, kleur en ras**, ook wel ‘etnische discriminatie’ genoemd. Melders voelden zich op zeer diverse maatschappelijke terreinen gediscrimineerd. De meeste meldingen gaan over discriminatie-ervaringen op de arbeidsmarkt en door collectieve voorzieningen. Verder zijn er meldingen over etnische discriminatie in de sport en de horeca. Enkele melders voelen zich gediscrimineerd door uitspraken van politici of door de publieke opinie in het algemeen. Zoals eerder vermeld is de wijze van registratie van discriminatiemeldingen in 2012 iets veranderd. Dit betekent ook dat vanaf 2012 meldingen over ‘antisemitisme’ niet langer als aparte discriminatiegrond worden geregistreerd. Antisemitisme is volgens de wet (zowel strafrecht als civiel recht) namelijk geen aparte discriminatiegrond. Voor het fenomeen blijft echter aandacht. Klachten over antisemitisme worden vanaf 2012 geregistreerd onder godsdienstdiscriminatie als ze betrekking hebben op discriminatie wegens het joodse geloof of onder rassendiscriminatie als ze gaan over discriminatie van het joodse volk.⁴

Een meisje van Surinaamse herkomst wordt op de basisschool geregeld uitgescholden vanwege haar afkomst. De ouders kaarten dit probleem bij de school aan, maar de desbetreffende medewerkers grijpen niet in omdat het volgens hen om pestgedrag gaat en niet om discriminatie.

³ Het totale aantal in deze grafiek kan afwijken van het totaal aantal meldingen. Eén melding kan over discriminatie op meerdere gronden gaan en dat verklaart het verschil.

⁴ Op het moment van publicatie van deze rapportage, is het helaas nog niet mogelijk om de meldingen over antisemitisme uit het nieuwe registratiesysteem te filteren. Op basis van voorlopige cijfers stellen wij vast dat er twee meldingen over antisemitisme zijn binnengekomen bij RADAR Brabant-Noord. De ene melding betreft antisemitische uitingen op het internet, een andere melding is afkomstig van een joodse vrouw die door de buurvrouw en haar kinderen wordt uitgescholden. De kinderen roepen ook leuzen als ‘Sieg Heil’ in de tuin.

20 Meldingen gaan over **leeftijdscriminatie**. Het aantal meldingen over leeftijdscriminatie is daarmee fors toegenomen ten opzichte van vorig jaar (in 2011 gingen 4 meldingen over discriminatie op grond van leeftijd). De meeste meldingen hebben betrekking op de arbeidsmarkt. Iets minder dan de helft van de meldingen gaat over discriminerende eisen in vacatureteksten. In een vacature wordt dan bijvoorbeeld gevraagd om een werknemer in de leeftijd van 16 tot 18 jaar. De leeftijdseisen zijn divers, maar komen er in elk geval altijd op neer dat 'ouderen' worden uitgesloten. Verder meldt iemand dat zijn werkgever in de arbeidsvoorwaarden onderscheid maakt tussen verschillende leeftijdsgroepen. En tot slot is er een melding van een 58-jarige vrouw. Zij kreeg bij het uitzendbureau te horen dat zij zich niet in kon schrijven vanwege haar leeftijd (nadat RADAR schriftelijk en telefonisch contact heeft gehad met beide uitzendbureaus kon mevrouw zich alsnog inschrijven).

De overige meldingen zijn divers. Iemand voelt zich bijvoorbeeld gediscrimineerd omdat hij als oudere een hogere premie moet betalen voor een autoverzekering. Twee meldingen hebben te maken met internet: een melder vindt dat ouderen worden uitgesloten doordat een bepaalde dienst alleen kan worden opgevraagd via het internet. Een ander vindt dat ouderen juist in het voordeel zijn: papieren dienstregelingen van de bus worden alleen verstrekt aan ouderen, 'jongeren' kunnen de dienstregeling downloaden. Er zijn meer meldingen waaruit blijkt dat leeftijdscriminatie niet alleen 'ouderen' treft. Zo zijn er vacatures waarvoor iemand met 20 jaar al 'te oud' is. Ook is er een melding van een groepje jongeren: op de website van een vakantiepark staat dat er geen vakantiehuisjes 'aan jongeren' worden verhuurd. Een andere melding gaat over een supermarkt, waar scholieren maar beperkt worden toegelaten. Leeftijdscriminatie bij het aanbieden van goederen en diensten is overigens lastig aan te vechten omdat ongelijke behandeling op dit terrein (nog) niet wettelijk is geregeld.

"Wij zoeken jonge enthousiaste jongens en meiden die in de horeca willen werken. Ter uitbreiding van ons team zoeken we: Medewerk(st)ers bediening op zaterdag en zondag (werktijden in overleg). Minimale leeftijd is 16 jaar, maximaal 23 jaar."

Over discriminatie op grond van **geslacht** komen zeven meldingen binnen bij RADAR Brabant-Noord. Het merendeel van de meldingen gaat over discriminatie op de arbeidsmarkt. Het gaat om vacatureteksten waarin specifiek om een vrouw (drie maal) of een man (één maal) wordt gevraagd. Daarnaast zijn er twee meldingen over het terrein 'sport en recreatie'. De meldingen gaan over een sportevenement en een theatervoorstelling die uitsluitend toegankelijk zijn voor vrouwen.

Eveneens zeven meldingen gaan over discriminatie op grond van **seksuele gerichtheid**. De melders zijn niet alleen homoseksuele mannen, maar ook lesbische vrouwen. Homodiscriminatie doet zich voor op veel verschillende terreinen en heeft vaker dan discriminatie op andere gronden de vorm van vijandige bejegening en mishandeling.

Melder is een tijdje ziek thuis geweest met psychische klachten. De directeur van het bedrijf heeft gezegd 'voortaan alleen hetero's aan te nemen', omdat homo's vaker ziek zouden zijn. Toen de melder weer aan het werk ging, zei de directeur ook nog tegen hem dat hij er 'wel erg homoachtig' uit zag.

Discriminatie wegens **handicap en/of chronische ziekte** werd drie maal gemeld. Een vrouw meldt dat zij met haar rolstoel niet naar een theatervoorstelling mocht. De brandweer zou hebben gezegd dat de nooduitgang niet goed bereikbaar is voor iemand in een rolstoel. Een melder met een visuele beperking mocht een restaurant niet binnen met zijn hulphond. De laatste melding betreft het stopzetten van een uitkering. In de laatste jaren krijgt RADAR vaker meldingen van mensen die bezorgd zijn over de gevolgen van bezuinigingen in de zorg en sociale voorzieningen.

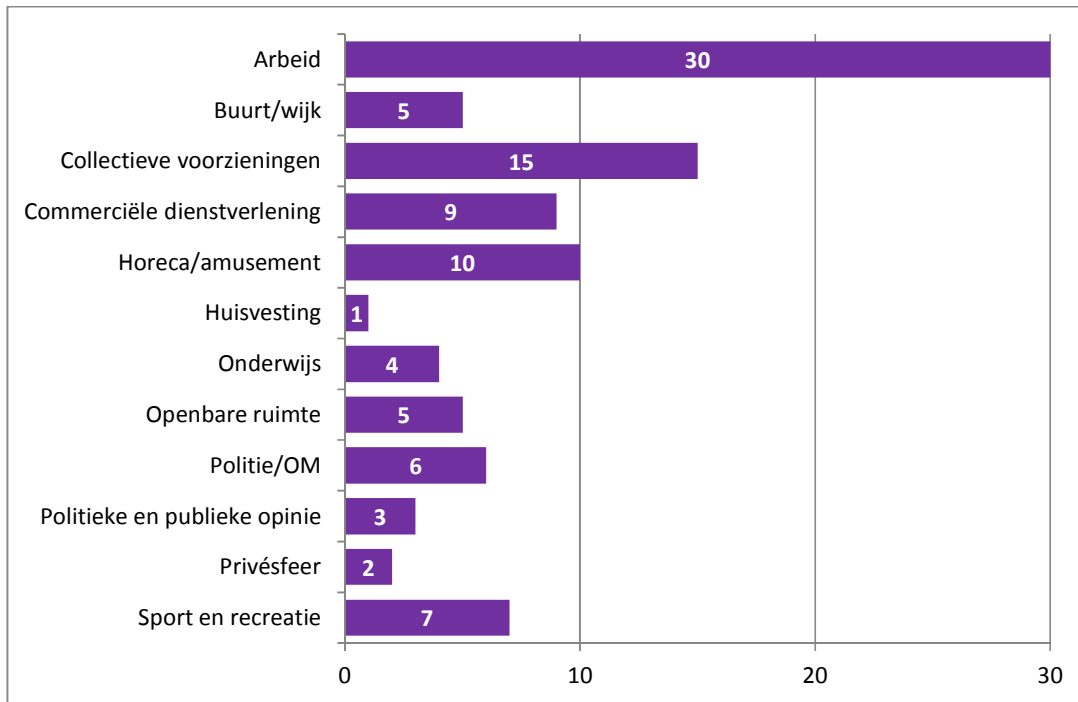
Ook over **godsdienstdiscriminatie** komen drie meldingen binnen, net als over discriminatie wegens **nationaliteit**. De meldingen over godsdienstdiscriminatie gaan twee maal over het islamitische geloof. Eén melding gaat over antisemitische uitingen op het internet. De meldingen over nationaliteit betreffen tweemaal discriminatie van mensen met de Poolse nationaliteit.

15 Meldingen vallen in de relatief grote categorie '**niet-wettelijke gronden**'. De meldingen gaan over 'oneerlijke' behandeling op gronden die wettelijk niet als discriminatie worden gezien. Het gaat hierbij om zeer diverse gronden, zoals iemand die zich gediscrimineerd voelt omdat hij in een bepaalde regio woont. Anderen melden dat zij zich vanwege uiterlijke kenmerken gediscrimineerd voelen in bijvoorbeeld de horeca (vanwege het dragen van bepaalde schoenen). Melders voelen zich ook benadeeld wanneer zij niet tot een bepaalde groep worden gerekend en om die reden geen gebruik kunnen maken van speciale diensten of voorzieningen.

Een vrouw meldt bij RADAR ongelijke behandeling in het plaatselijke zwembad. Zo mogen moslima's er afgeschermd van andere bezoekers als aparte groep zwemmen. De melder vraagt zich af "waarom moeten wij ons aanpassen aan de buitenlanders? Per slot van rekening zijn zij hier de gasten".

5. Waar speelde het zich af?

Figuur 4. Aantal meldingen RADAR Brabant-Noord in 2012 naar *maatschappelijk terrein*⁵

Met 30 meldingen is de **arbeidsmarkt** het maatschappelijk terrein waarover de meeste meldingen binnenkwamen. Ook in de andere RADAR-regio's hebben de meeste meldingen betrekking op de arbeidsmarkt. Dit gegeven tekent zich al jaren af en past ook in het landelijke beeld. De klachten over de arbeidsmarkt hebben relatief vaak betrekking op etnische discriminatie, leeftijdsdiscriminatie en seksdiscriminatie.

“Ik heb gesolliciteerd naar een baan en ik voldeed aan alle eisen die in de vacature werden vermeld. Nu ben ik niet aangenomen omdat zij bang zijn dat een vrouw zich niet kan redden in zo'n mannenwereld.”

Vanuit Brabant-Noord krijgt RADAR in 2012 15 meldingen over discriminatie door **collectieve voorzieningen**. Dit zijn voorzieningen die van 'overheidszijde zijn geregeld'. In vergelijking met het afgelopen jaar is dit bijna een verdubbeling van het aantal klachten op dit terrein. Vaak gaat het om klachten over de (lokale) overheid. Verhoudingsgewijs veel meldingen hebben betrekking op etnische discriminatie, op discriminatie wegens nationaliteit en niet-wettelijke gronden. Het gaat in bijna alle gevallen om klachten over de toekenning van een goed of dienst (omstreden behandeling).

⁵ Het totale aantal in deze grafiek kan afwijken van het totaal aantal meldingen. Eén melding kan over discriminatie op meerdere terreinen gaan en dat verklaart het verschil.

Een melder klaagt dat de toekenning van subsidieaanvragen voor allochtone zelforganisaties veel ingewikkelder is dan voor autochtone organisaties. Door deze ongelijkheid haken veel allochtone organisaties af en kunnen activiteiten uiteindelijk niet doorgaan.

Het **uitgaansleven** in de regio Brabant-Noord levert in 2012 tien meldingen van discriminatie op. De meeste meldingen gaan over het ontzeggen van de toegang tot een café of restaurant. De weigeringen zijn gebaseerd op uiteenlopende discriminatiegronden, zoals etnische herkomst, handicap, leeftijd en andere, niet-wettelijke gronden.

"Ik wilde afgelopen zaterdag met twee vrienden naar een café. We werden niet binnengelaten omdat we geen vaste klanten waren. Een van mijn vrienden is van Marokkaanse herkomst. Toen ik een week eerder zonder hem was, liet de portier mij zonder problemen binnen. Dat we nu geweigerd zijn heeft volgens mij alles te maken met de afkomst van mijn vriend."

In totaal komen negen meldingen binnen over zakelijke dienstverleners, waaronder tandartsen, vervoersmaatschappijen, verzekeringsmaatschappijen en winkels (**commerciële dienstverlening**). Vier meldingen gaan over discriminatie op grond van handicap en/of chronische ziekte. Daarnaast zijn er meldingen over discriminatie op grond van etniciteit, leeftijd, nationaliteit en overige (niet-wettelijke) gronden.

"Ik wilde even melden dat vluchtelingen in de tandartspraktijk geregeld worden geweigerd. De tandarts geeft aan dat de behandeling door de taalproblemen te veel tijd kost."

Zeven meldingen gaan over discriminatie in de **sport en recreatie**. Het gaat bijvoorbeeld om racistische uitlatingen die worden gedaan door medesporters of begeleiders. Een ruzie tussen twee kinderen in het zwembad blijkt aanleiding te kunnen zijn voor een ruzie tussen volwassenen, waarbij de melder (van allochtone herkomst) het gevoel heeft dat de badmeester direct de kant van de autochtone vrouw koos. Eén melding heeft betrekking op een volkstuinvereniging, een andere gaat over een camping.

Melder heeft een stacaravan die hij graag wil verkopen. De eigenaar van de camping heeft nu gezegd dat hij de caravan niet aan 'Polen' mag verkopen.

Over discriminatie-ervaringen in de **buurt of wijk** krijgt RADAR in 2012 vijf meldingen. In vergelijking met het afgelopen jaar is het aantal klachten op dit terrein gedaald. In 2011 waren er

nog elf meldingen over discriminatie in de woonomgeving. Typerend voor buurt/wijk meldingen is dat het vaak zaken zijn die al gedurende langere tijd spelen. Het komt meer dan eens voor dat de melder aangeeft 'al jaren' last te hebben van treiterijen en discriminerende opmerkingen door de buren. Klachten over de **openbare ruimte** (5) hebben doorgaans een vergelijkbaar karakter en spelen zich ook af op straat. Het verschil met buurt/wijk is dat de dader en de gedupeerde daar onbekenden van elkaar zijn of niet in de betreffende buurt woonachtig zijn. Het kan gaan om discriminatie op een plek waar mensen veel samenkomen, zoals een winkelgebied of een uitgaansgebied. Opvallend is dat vier van de vijf meldingen gaan over scheldpartijen op straat. De slachtoffers zijn uitgescholden vanwege hun etniciteit of homoseksualiteit.

Een oudere joodse mevrouw en haar kinderen worden uitgescholden door de buren. Haar zoon is als orthodoxe jood herkenbaar en de buurvrouw reageert met beledigende antisemitische opmerkingen op zijn verschijning. Ook roepen de buurkinderen leuzen als "Sieg Heil" vanuit hun tuin.

"Ik fietste door de stad en vergat mijn hand uit te steken, stom natuurlijk. De automobilist achter mij had daar last van, dus ik riep 'sorry'. Die mevrouw riep toen heel hard 'kut Turk' naar mij, dat was volgens mij onnodig en daar voel ik mij door gediscrimineerd".

Er waren in 2012 zes meldingen over het handelen van de **politie** waarbij discriminatie werd vermoed. Melders voelen zich bijvoorbeeld onheus bejegend door de politie en menen dat zij zijn staande gehouden op grond van hun allochtone herkomst. Anderen melden dat zij niet serieus genomen zijn of dat er in hun beleving te weinig of niets is gebeurd met de aangifte die zij hebben gedaan.

Over discriminatie in het **onderwijs** ontvangt RADAR vier meldingen. Eén melding is afkomstig van een moeder met een dochter op de kleuterschool die door andere kinderen wordt gepest vanwege haar donkere huidkleur. De moeder is niet tevreden over de inzet van de school om hier iets aan te doen. Volgens de school wordt het meisje geplaagd, maar niet gediscrimineerd. Een andere melding is afkomstig van een man die een inburgeringscursus volgt. Bij de intake heeft hij toegezegd gekregen dat hij tijdens de lunchpauze in een bepaalde ruimte mag bidden. Nu het zover is zei iemand tegen hem dat dit toch niet mocht, bidden moest hij 'maar buiten doen'.

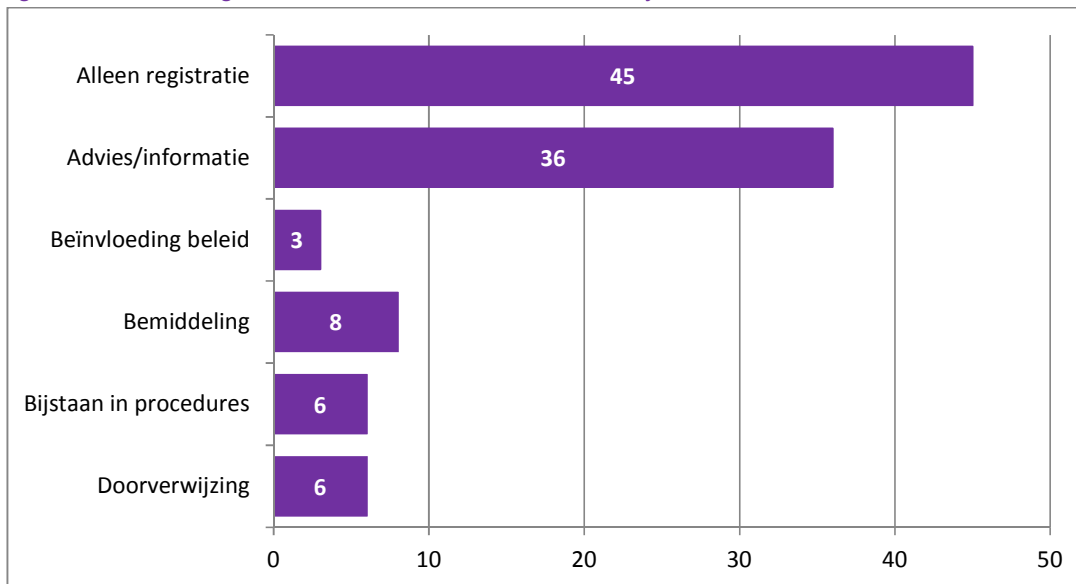
Er is drie maal melding gedaan in de categorie '**publieke en politieke opinie**'. Hiertoe behoren meldingen van discriminerende uitingen van politici en/of opinieleiders, waaronder uitspraken die gedaan zijn in de media en in columns. Ook meldingen die aansluiten bij een actuele publieke discussie vallen in deze categorie. Twee melders stoorden zich aan het 'negatieve en suggestieve' karakter van de het 'meldpunt overlast Midden- en Oost-Europeanen' dat door de PVV in het voorjaar van 2012 werd opgericht. Ook is er een melding over zwarte Piet. Rond de sinterklaasviering zorgt zwarte Piet vaker voor controversen. De melder laat in dit geval weten dat hij zich stoort aan het beeld van zwarte Piet dat hij als kwetsend en racistisch kwalificeert.

Twee meldingen gaan over voorvallen in de privésfeer van de melders. Tot slot is een huisvestingsprobleem voor één melder aanleiding om bij RADAR melding te doen van discriminatie.

6. Wat is er met de meldingen gebeurd?

Mensen die persoonlijk discriminatie ervaren of die getuige zijn van discriminatie kunnen bij RADAR terecht voor advies, informatie en/of ondersteuning. Zij kunnen RADAR telefonisch, persoonlijk, schriftelijk of per e-mail benaderen. In samenspraak wordt gekeken welke acties wenselijk en haalbaar zijn om de discriminatie-ervaring aan te kaarten. Welke stappen er genomen kunnen worden hangt sterk af van de aard van de klacht, de wensen en verwachtingen van de melder en van de juridische mogelijkheden. RADAR werkt volgens het zogeheten dialoogmodel. Dit houdt in dat RADAR vindt dat de aangeklaagde persoon of organisatie de kans moet krijgen zijn/haar visie op het gebeuren te geven. Wanneer deze dialoog niet mogelijk of wenselijk is, kunnen andere stappen worden ondernomen. Dat kan een gesprek zijn tussen de klager en de aangeklaagde, het inschakelen van een bemiddelaar, het doen van nader onderzoek, het zoeken van publicitaire of politieke aandacht of het in gang zetten van een juridische procedure. In onderstaande grafiek is af te lezen welke werkwijzen zijn toegepast in 2012.

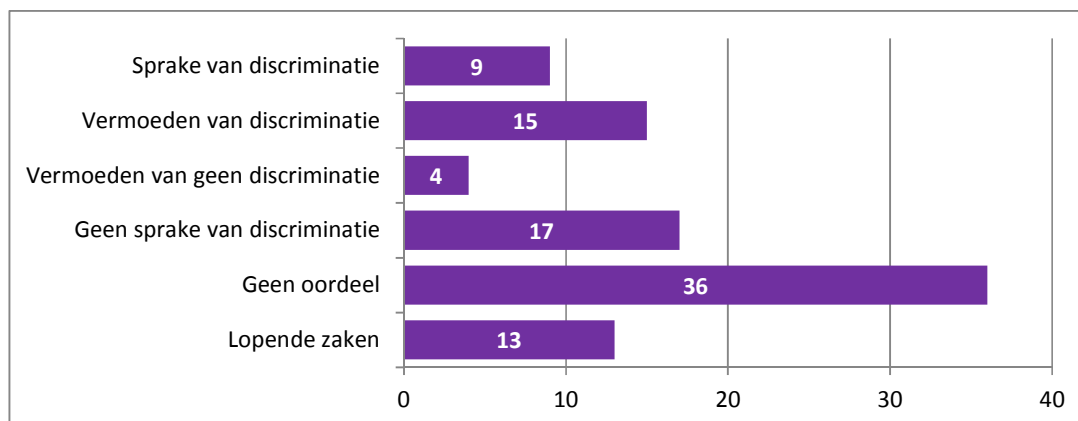
Figuur 5. Aantal meldingen RADAR Brabant-Noord 2012 naar werkwijze

RADAR krijgt een melding binnen: een cafetaria in de regio Brabant-Noord heeft in een vacature gevraagd om een 'jongedame van 19-20 jaar'. RADAR belt de eigenaar op en legt uit dat het op basis van wetgeving niet is toegestaan om bij de werving en selectie van personeel onderscheid te maken naar leeftijd en geslacht, zoals in deze advertentie gebeurt (dat mag alleen wanneer dit 'objectief gerechtvaardigd' is). De eigenaar schrikt, hij zegt dat hij er niet van op de hoogte was. Hij biedt zijn excuses aan en zegt dat hij er in het vervolg rekening mee zal houden.

Een mevrouw meldt zich bij RADAR. Zij heeft al een aantal keer een recreatiepark bezocht en dat bevalt haar goed. Het enige probleem is dat haar hulphond niet tot het restaurant van het park wordt toegelaten. RADAR stuurt een brief naar het recreatiepark en krijgt al snel antwoord: het is niet de bedoeling dat hulphonden worden geweigerd in het restaurant. Het personeel van het restaurant wordt daarvan op de hoogte gesteld, zodat het in de toekomst niet meer voor zal komen.

Figuur 6. Aantal meldingen RADAR Brabant-Noord 2012 naar beoordeling

Een discriminatiemelding staat niet gelijk aan bewezen discriminatie. Voor de behandeling van meldingen past RADAR hoor en wederhoor toe. Bij de beoordeling maakt RADAR gebruik van het juridisch instrumentarium. Het beoordelen van discriminatiemeldingen is buitengewoon ingewikkeld. Wanneer melders geen onderzoek of inmenging wensen, onthoudt RADAR zich van een oordeel over mogelijke discriminatie (**geen oordeel**). Over **lopende zaken** kan evenmin een oordeel gegeven worden. Soms loopt een onderzoek vast omdat hoor en wederhoor geen uitsluitsel geeft. Als er geen spijkerhard bewijs van discriminatie is, maar het vermoeden van discriminatie niet is weggenomen, luidt het oordeel: **vermoeden van discriminatie**. In 2012 wordt daarnaast ook geregistreerd wanneer RADAR een **vermoeden van geen discriminatie** heeft (maar daar geen bewijs voor heeft). In bepaalde gevallen brengt RADAR discriminatiezaken aan bij de rechter of andere bevoegde organen. Wanneer daar het oordeel luidt dat er **sprake is van discriminatie** is dat ook de kwalificatie in de registratie. Dat geldt ook bij voorvallen waarover jurisprudentie voorhanden is. Er is **geen sprake van discriminatie** als de benadeling gebaseerd is op 1) een grond die buiten de wettelijke discriminatieverboden valt, 2) wanneer uit nader onderzoek van RADAR

blijkt dat er van discriminatie geen sprake was of 3) wanneer een bevoegd orgaan tot dit oordeel is gekomen in deze zaak.

7. Een vergelijking tussen gemeenten in de regio

In tabel 1 is per gemeente af te lezen hoeveel meldingen RADAR ontving van voorvallen in die gemeente of van bewoners van die gemeente over voorvallen die zij elders hebben meegemaakt (bijvoorbeeld: een bewoner van de gemeente Bernheze meldt een discriminatie-ervaring in de gemeente 's-Hertogenbosch). In de tabel is dit aantal meldingen omgerekend naar het aantal meldingen per 10.000 inwoners, waardoor de gemeenten met elkaar vergeleken kunnen worden.

Tabel 1 Aantal meldingen RADAR Brabant-Noord in 2012 naar gemeente

Regio Brabant-Noord	Voorval in gemeente (aantal meldingen)	Voorval elders, melder en/of slachtoffer woonachtig in gemeente (aantal meldingen)	Totaal aantal meldingen	Aantal inwoners ⁶	Totaal aantal meldingen per 10.000 inwoners
Bernheze	2	1	3	29.802	1,01
Boekel	0	0	0	9.967	0
Boxtel	6	1	7	30.284	2,31
Haaren	0	0	0	13.621	0
's-Hertogenbosch	38	9	47	141.893	3,31
Heusden	2	1	3	43.112	0,70
Maasdonk	1	0	1	11.259	0,89
Oss	13	2	15	84.639	1,77
Schijndel	1	1	2	23.016	0,87
Sint-Michielsgestel	3	1	4	28.128	1,42
Sint-Oedenrode	0	0	0	17.910	0
Veghel	5	1	6	37.553	1,60
Vught	6	2	8	25.789	3,10
Regio Brabant-Noord (totaal)⁷			94	496.973	1,89

Eerder in deze feitenkaart is al aan de orde gekomen dat 'discriminatiecijfers' niet alles zeggen. Uit ander onderzoek weten we dat er sprake is van onderrapportage. Lang niet alle discriminatie-ervaringen worden gemeld, soms wordt discriminatie ook niet als zodanig herkend. Op basis van bovenstaande cijfers kunnen we dus niet zonder meer concluderen dat discriminatie in de ene gemeente vaker voorkomt dan in de andere. In het specifieke geval van vergelijking van gemeenten speelt ook een rol of gemeenten op bepaalde gebieden een centrumfunctie hebben. Een gemeente met niet of nauwelijks uitgaansgelegenheden zal nauwelijks klachten over discriminatie in de horeca boeken, terwijl dat niet wil zeggen dat bewoners van die gemeente op dat terrein niet worden gediscrimineerd. Ook betekent 'nul' meldingen naar alle waarschijnlijkheid niet dat er

⁶ Aantal inwoners op 1 januari 2012 (Bron: CBS Statline)

⁷ 94 is het totaal aantal meldingen dat bij RADAR Brabant-Noord binnenkwam in 2012. Het is niet de optelsom van het totaal aantal meldingen per gemeente, aangezien in de tabel meldingen bij twee gemeenten kunnen zijn meegerekend (bijvoorbeeld als een inwoner van Boxtel een discriminatie-ervaring heeft gehad in Oss. Het totaal aantal inwoners is wel een optelsom van het aantal inwoners van de gemeenten die in de tabel zijn gepresenteerd.

helemaal geen discriminatie in die gemeente plaatsvindt. De aantallen zeggen mogelijk wel iets over de naamsbekendheid. Daar waar RADAR onder een groter publiek bekend is, zullen meer melders RADAR weten te vinden. Verder kan het niveau van dienstverlening per gemeente verschillen, waardoor RADAR in de ene gemeente beter zichtbaar is dan in de andere. RADAR is bovendien nog niet lang werkzaam in deze gemeenten. Tenslotte zij aangetekend dat de meldingen bij RADAR slechts één van de indicatoren zijn en dat het beeld completer wordt als die worden aangevuld met andere gegevens, zoals die van de politie.

Benieuwd geworden naar de meldingen in andere gemeenten?

Op verzoek van de gemeente Dordrecht vroeg RADAR onlangs de cijfers over discriminatiemeldingen bij antidiscriminatievoorzieningen in de G32 gemeenten op en vergeleek die met elkaar. Het rapport is te vinden op de website van RADAR, <http://radar.nl/read/discriminatiemeldingen-g32-gemeenten>.

Op www.radar.nl is meer informatie te vinden. De RADAR-vestigingen zijn bereikbaar via een lokaal telefoonnummer of via het centrale nummer 0900-2 354 354. E-mails kunnen worden verstuurd naar info@radar.nl. Meldingen kunnen ook rechtstreeks via de website worden gedaan.